

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

PSYCHOPEDAGOGIKA I KREATYWNOŚĆ.

ROLA DEBAT.

Model edukacyjny

Piotr Witulski

Poszukiwana, poszukiwany: kreatywna, kreatywny !

- XX wiek twórczość „schodzi na ziemię”
- Elitaryzm kontra egalitaryzm w twórczości
- Twórczość- moda czy konieczność?
- „Kreatywna księgowość” i inne „kreatywne stwory”
- psychologia humanistyczna
- twórczość w rozwoju dziecka
- złożoność rzeczywistości a możliwości poznawcze

TWÓRczySTWÓR

czyli...twórczość a kreatywność

- Co jest twórcze?
- Twórczość w czterech wymiarach:
  1. proces psychiczny (aspekt procesualny);
  2. osoba twórcy (aspekt podmiotowy);
  3. produkt(aspekt atrybutywny);
  4. jako czynniki warunkujące proces tworzenia (aspekt inhibitorów –stymulatorów)
  - 5.

KREATYWNOŚĆ

„**zdolność osoby** do produkowania wytworów, charakteryzujących się koniunkcją dwóch cech: **nowości i wartości** (...) przejawia się zwykle w jakiejś formie obserwowalnego zachowania, polegającego na produkcji nowych i wartościowych wytworów (np. wierszy, utworów literackich, dowcipów kabaretowych), przy czym niekiedy wytworem może być samo zachowanie (np. w wypadku twórczości choreograficznej)” (Nęcka, 2001, s. 19)

Jacy są CI kreatywni?

Kreatywność w szkole czyli...

- „Artysta” czyli uczeń kreatywny-chętny do organizacji/realizacji debat
  - „Uczący inaczej” czyli nauczyciel kreatywny-inicjator debat

„Artysta” czyli uczeń kreatywny

Typowe problemy, jakie sprawia dziecko kreatywne w klasie to:

-
- zagrożenie dla dyscypliny;
  - formułowanie nieoczekiwanych odpowiedzi;
  - zadawanie kłopotliwych pytań;
  - skłonność do żartów;
  - poszukiwania odpowiedzi przez zgadywanie (Dobrołowicz, 2002; Malicka, 1989)

Uczeń zdolny a uczeń kreatywny

Uczeń zdolny

Łatwość uczenia się

Szybkie przyswajanie materiału

Wysoki iloraz inteligencji

Sprawna pamięć

Zdolności odtwórcze

Uczeń kreatywny

Pomysłowość

Inicjatywa

Plastyczność myślenia

Oryginalność myślenia

Wyobraźnia

Uczeń kreatywny

- **w znaczeniu aktualnym** - są to uczniowie, którzy tworzą w jakiejś dziedzinie i posiadają w tym zakresie określone osiągnięcia i uznanie oraz pewien stopień świadomości własnych możliwości;
- **potencjalnie** - jednostki o ponadprzeciętnych możliwościach, ale jeszcze nie odkrytych, nieujawnionych. (Dobrołowicz, 1995)

Uczeń kreatywny w porównaniu z uczniem zdolnym charakteryzuje się:

- niższym stopniem konformizmu;
- zachowaniami heurystycznymi (tworzy nowe reguły postępowania
- częstszym wykorzystywaniem w rozwiązywaniu problemów intuicji emocjonalnej;
- ekstrawersją;
- tendencją do globalności i subiektywności w postrzeganiu i ocenianiu otoczenia. (Karwowski, Kujawski, 2004)

„Uczący inaczej” czyli o kreatywnym nauczycielu

Twórczy nauczyciel kształci twórczych uczniów!!!

Dlatego ważne jest „wyposażenie nauczycieli w umiejętność tworzenia nowych pomysłów, niekonwencjonalnego spostrzegania rzeczywistości i skutecznego eliminowania przeszkód w myśleniu twórczym” (Nęcka, 2001, s. 201)

KREATYWNY NAUCZCIEL

Według W. Panek

1. ułatwia samowyróżanie się, to znaczy tworzenie wytworów, dzieł na miarę ich wieku;
2. pomaga w osiągnięciu sukcesu w pracy szkolnej na miarę ich możliwości poprzez dostarczenie im obfitej ilości problemów dających się rozwiązać i uzyskać natychmiastową gratyfikację;
3. wyzwala od przygniatającego bagażu wiedzy i nadmiaru informacji podawanych w szkole na korzyść miejsca na swobodne myślenie (za: I. Pufal - Struzik, W: A. Jopkiewicz, 1995, s. 278).
4. ORGANIZUJE DEBATY, TWÓRCZE TRENINGI, SPOTKANIA

KREATYWNY NAUCZCIEL-REALIZATOR DEBAT

E. P. Torrance podał następujące zadania twórczego nauczyciela:

1. uwrażliwienie dzieci na bodźce z otoczenia;
2. akceptacja przejawów ich twórczego myślenia na lekcji;
3. uczenie systematyczności i dokładności w analizowaniu, uczenie postawy badawczej;
4. tolerancyjność wobec odmienności myślenia i rozumowania;
5. odraczenie krytyki i stworzenie atmosfery akceptacji i bezpieczeństwa w klasie;
6. kształtowanie i ćwiczenie płynności, giętkości i oryginalności myślenia u dzieci

(za: Pufal -Struzik, 1995, s. 278)

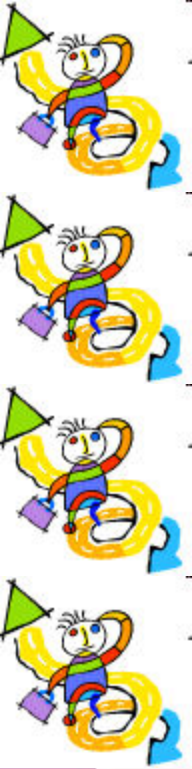
KREATYWNY NAUCZCIEL

Badacze amerykańscy (Shaw, Cliatt, 1986) dodali kolejne zasady, którymi kieruje się twórczy nauczyciel:

- 1. wiara nauczycieli w zdolności dzieci do twórczego, dywergencyjnego myślenia;
- 2. prowokowanie dzieci do zadawania pytań oraz umiejętne formułowanie kierowanych do dzieci pytań o charakterze otwartym, prowokującym odpowiedzi nowe, odmienne i wyjątkowe w treści;**REALIZUJE DEBATY, SPOTKANIA OTWARTE**
- 3. tworzenie na lekcji atmosfery ciepła i zaufania, czasem także swobody i wesołości, zachęcanie dzieci do twórczych i oryginalnych pomysłów, ochrona przed wyśmianiem przez kolegów

(za: Pufal -Struzik, 1995, s. 278).

Nauczyciel kreatywny też błądzi....

- błąd „przymusu improwizacji”
- błąd „przyspieszania doświadczeń”
- błąd „pozorne tolerowanie dowolności”
- błąd „wszczepiania poczucia winy”
- Błąd tworzenia debat na siłę (Szmidt, 2001, s. 101 - 106)

***Coaching
w dydaktyce***

***model
edukacyjnycz.3***

PREKURSORY I TWÓRCY COACHINGU

- Gregory Bateson
- Milton H. Erickson
- Virginia Satir
- Timothy Gallwey
- Robert Dilts
- Ian McDermott
- Wendy Yago
- Stephen Covey
- Susi Smith
- Judith de Lozier
- Steven Andreas
- Ken Blanchard
- Spencer Johnson
- Joseph O`Connor
- Stephen Gilligan

Coaching

"Technika coachingu polega na wydobywaniu mocnych stron ludzi, pomaganiu im w omijaniu osobistych barier i ograniczeń w celu osiągnięcia celu, a także ułatwieniu im bardziej efektywnego funkcjonowania w zespole. Coaching koncentruje się na rozwiązaniu (a nie na poszukiwaniu przyczyn problemów), promując rozwój nowych strategii myślenia i działania".

[R. Dilts.]

Swoboda

UCZENIE

**COACHING
PARTNERSKI**

**Gotowa
figura**

**Domykanie
figury**

MENTORING

COUNSELING

Dyrektywność

MAPA COACHINGU

WYBÓR

**COACHING
MENTORSKI**

**COACHING
PARTNERSKI/
FACYLITACJA**

DYREKTYWNOŚĆ

PARTNERSTWO

GOTOWA FIGURA

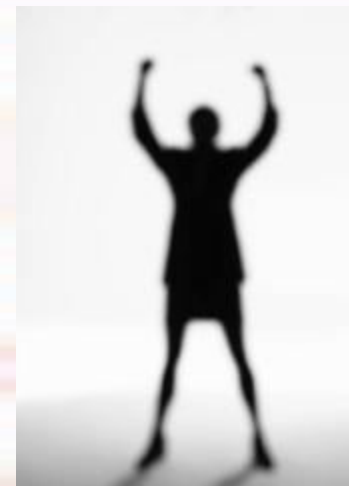
DOPEŁNIENIE FIGURY

UKIERUNKOWANY ROZWÓJ

SWOBODNY ROZWÓJ

Podstawowe zadania coacha

- wspieranie i rozwój
- wspólne z coachee wyznaczanie celów jego pracy i rozwoju
- operacjonalizowanie celów i wprowadzanie ich w życie
- ewaluacja efektów
- bieżące udzielanie coachee informacji zwrotnej

Najważniejsze kompetencje coacha

- Umiejętność precyzyjnego definiowania **celów**
- Umiejętności **komunikacyjne**, pytanie, aktywne słuchanie
- Umiejętność udzielania **informacji zwrotnej**
- Umiejętność dostosowania lub weryfikacji **metod** pracy oraz stawianych celów w zależności od osiągniętych **rezultatów**

RUTYNA

WZORZEC:
tak jak zawsze

ADAPTACJA:
stopniowe
zmiany i
modyfikacje

SZTYWNOŚĆ

KREATYWNOŚĆ

**KŁAMSTWO-
TRAF:**
Przypadek
pozytywny lub
negatywny

**PRZEŁOM-
ZMIANA**
odkrycie
ponadprzeciętne
wynik

**PUNKT
PRZEŁOMOWY
ZMIANA**

IMPROWIZACJA

RUTYNA

WZORZEC:
chleb z masłem

ADAPTACJA:
chleb z masłem
ziołowym

SZTYWNOŚĆ

KREATYWNOŚĆ

**KŁAMSTWO-
TRAF:**
chleb ze smalcem,
margaryną, suchy,
byle co

**PRZEŁOM-
ZMIANA:**
grzaną
tapenadą, z
oliwek śliw

**PUNKT
PRZEŁOMOWY
COACHING**

IMPROWIZACJA

CELE COACHINGU

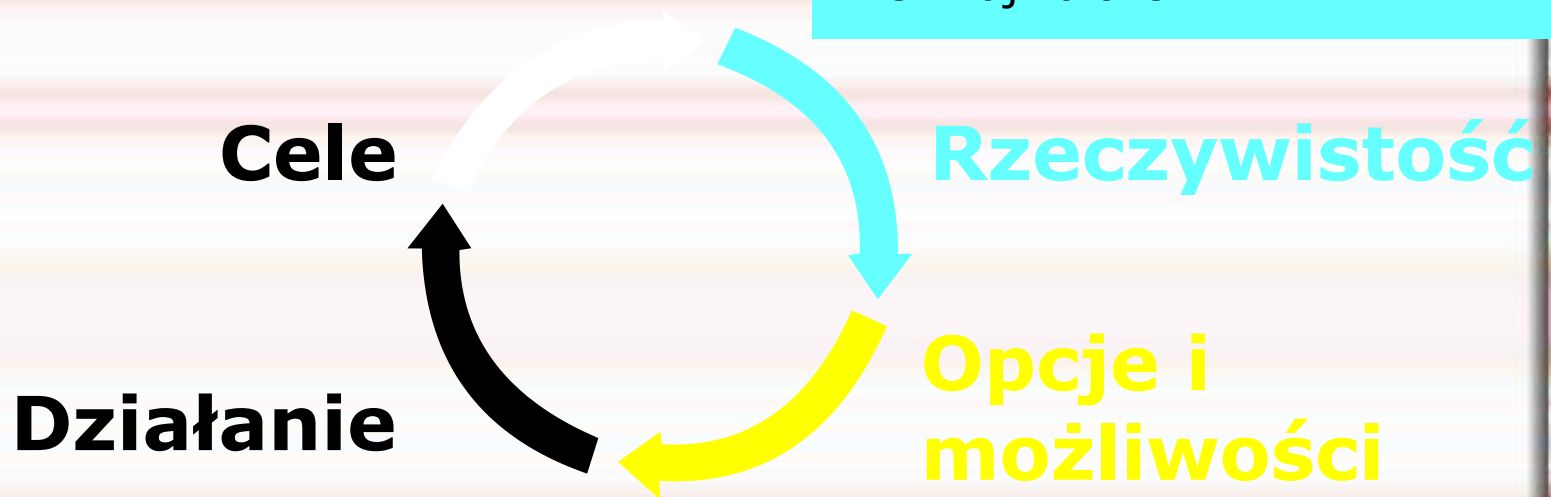
- Określenie aktualnego stanu rzeczy
- **Ustalenie tego co chcemy osiągnąć**
- Stworzenie strategii wypełnienia luki
pomiędzy:

stanem **obecnym a pożądanym**

Model rozmowy - GROW

- Uzgodnij temat dyskusji
- Uzgodnij cele szczegółowe sesji
- Ustal cel długoterminowy – jeśli jest potrzebny

- Zachęcaj do samooceny
- Zbadaj aktualną rzeczywistość
- Zaproponuj szczegółową analizę sytuacji lub feedback
- Unikaj założeń

- Zaangażuj się w działanie
- Zidentyfikuj możliwe przeszkody
- Ustal szczegółowe działania i zdefiniuj ramy czasowe
- Uzgodnij tryb i rodzaj ciągłego wsparcia

- Uwzględnij wszelkie możliwe opcje
- Zachęcaj do przedstawiania propozycji
- Uważnie składaj propozycje
- Upewnij się, że dokonywane są wybory

INFORMOWANIE

COACHING

MODELOWANIE

**ZADAWANIE
PYTAŃ**

FEED-BACK

COACHING

INFORMOWANIE

- Informowanie o bieżącej sytuacji
- Zbieranie i poszukiwanie informacji dotyczących danego zagadnienia
- Udzielanie informacji zainteresowanym
  - Wiem
  - Wiem kto wie
- Informowanie o możliwościach, oraz innych opcjach

COACHING

FEED-BACK

- Udzielanie informacji zwrotnej dotyczącej potrzeb i sytuacji coachee
- Klaryfikacja zagadnień/obiektywizacja
- Odpowiedź dotycząca potrzeb
- Zarządzanie potrzebami w kategoriach korzyści

COACHING

PYTANIA

- Uzgadnianie celów
- Dostarczanie wsparcia przy realizacji celów
- Budowanie relacji opartej na zaufaniu i szacunku
- Podążanie za../śledzenie ścieżki komunikatu

COACHING

MODELOWANIE

- Szukanie najlepszych wzorców lub procedur
- Budowanie skutecznych procedur
- Upraszczenie
- Modyfikowanie
- Ściąganie od najlepszych
- Uczenie według modelu

Coaching

„ Zasadniczą pracą coacha jest przekazanie zawodnikom wartości i przekonań, które pomogą im wzrastać i osiągać sukcesy”

[R. Dilts.]

POZIOMY WSPÓŁPRACY W ORGANIZACJI

Rozwój organizacji to wymiana:

- Dóbr materialnych
- Prostych umiejętności
- Osób i ich kompetencji
- Złożonych umiejętności
- Technologii
- Informacji

POZIOMY WSPÓŁPRACY W ORGANIZACJI

Rozwój ludzi:

PEŁNA ZALEŻNOŚĆ

NIEZALEŻNOŚĆ

- Samodzielność
- Poczucie osamotnienia
- Poczucie wszechmocy

DOJRZAŁA WSPÓŁZALEŻNOŚĆ

Samotna wyspa czy archipelag?

- Co wpływa pozytywnie na proces grupowy?
- Co psuje grupę, wpływa na pogorszenie atmosfery i efektywności?

„Znaczenie Twojego komunikatu, to
odpowieź jaką uzyskujesz”

Dwa obszary komunikacji

Komunikacja
zewnątrzna

SI

tyk

odalności

Komunikacja
wewnętrzna

brazy

Słowa/ dialogi

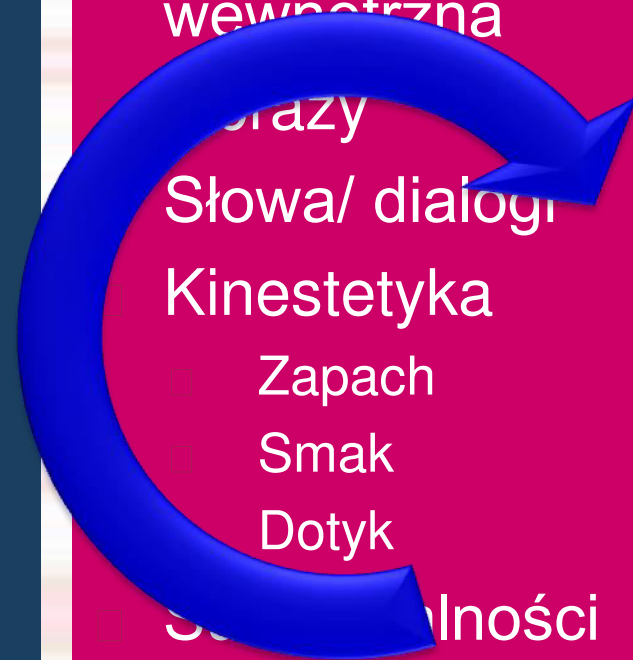
Kinestetyka

Zapach

Smak

Dotyk

odalności

OSIĄGANIE CELÓW

Płaszczyzna krytyki

Płaszczyzna celów

Konflikt = problem

Konflikt = precyzowanie celów

Problem = dlaczego?

Problem = jak?

Lokalizacja „hamulców”

Możliwości i zasoby

Błąd = Obwinianie

Błąd = informacje

Analiza przeszłości

Planowanie przyszłości

RAMA CELU

- Czego chcesz w zamian?**
- Jak chcesz żeby było?**
- Jaki ma być efekt twojego działania?**
- Jakie potrzeby zrealizujesz?**
- Jakie korzyści osiągniesz?**
- Po czym poznasz, że osiągnąłeś cel?**
- Kiedy już osiągniesz cel, co jeszcze zmieni na lepsze?**
- Jakie Twoje zdolności, umiejętności, zasoby pomogą Ci w osiągnięciu celu?**
- Jaki zrobisz pierwszy krok, aby osiągnąć cel?**
- Kiedy to zrobisz? Kiedy zaczniesz? Od czego zaczniesz?**

Od celu do efekt

1. Określ cel komunikatu
2. Zadbaj o feed-back
  - Czy cel został zrozumiany?
  - Jak został zrozumiany?
3. Określ efekt, którego się spodziewasz
  - Po czym rozpoznasz że efekt został osiągnięty?
  - Jakie wskaźniki o tym świadczą?
4. Udziel feed-backu / uzyskaj feed-back
5. Skoryguj

PYTANIA coachingowe

- **Pytania otwarte**
- **Skierowane w przyszłość**
- **Skierowane na cel**
- **Dodają poczucia sprawczości i mocy**
- **Kierują do działania**
- **Mające konstruktywne założenia
(presupozycje)**

Mocne pytania

- Angażują
- Aktywizują
- Zachęcają do działania
- Nakierowują na cel
- Uruchamiają proaktywność
  - Co chcesz w zamian?
  - Kiedy to zrobisz?
  - Jak szybko to osiągniesz?
  - Co chcesz...

WRAP UP = WNIOSKI

- What: Co w związku z tym zrobisz?
- When: Kiedy to zrobisz?
- Will: Czy to rozwiązanie zrealizuje cel?
- What: Jakie przeszkody możesz napotkać? Jak możesz je przezwyciężyć?
- Who: Kogo trzeba poinformować?
- What: Jakiego wsparcia potrzebujesz? Jak, kiedy i od kogo możesz dostać to wsparcie?
- Czy jest coś jeszcze co potrzebujesz rozważyć?
- Oceń swoją pewność że to zrealizujesz na skali 1-10. (Jeśli nie wybrałeś 10, to co Cię powstrzymuje?)

PIOTR WITULSKI

METODY PRACY COACHA

Model edukacyjny cz.4-porady dla
trenerów i nauczycieli

UCZENIE POPRZEZ INSTRUKTAŻ

Zasada 4P

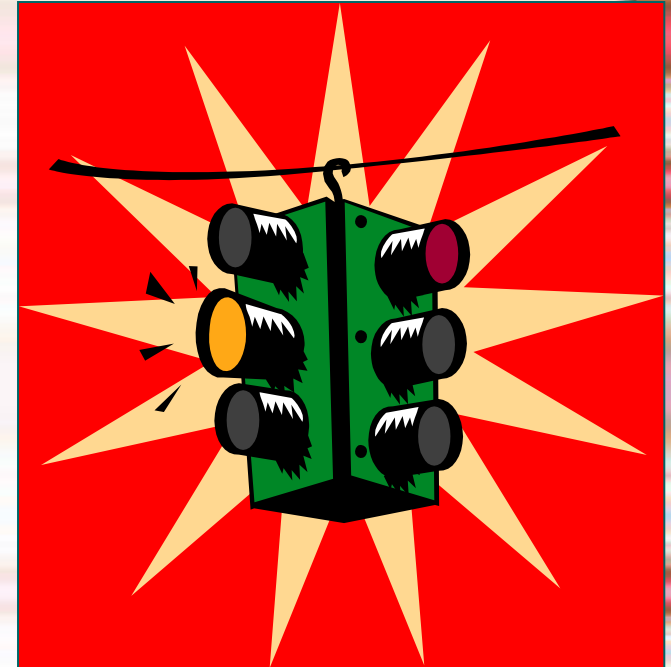
- **Powiedz**
- **Pokaż**
- **Przećwicz**
- **Monitoruj postęp**

ZASADA PARETO W ODNIESIENIU DO CZASU

80% ważnych zadań
wypracowujemy w **20%**
czasu, którym
dysponujemy

80% czasu tracimy na
20% spraw mało
istotnych

4 FILARY MISTRZOWSKIEJ SPRZEDAŻY WG. F. BETGERA

MÓJ PUNKT WIDZENIA
[MOJA MOTYWACJA]

POTRZEBY
ODBIORCÓW
[JEDNA LUB DWIE]

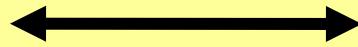

DZIAŁANIA, KTÓRE
ZAINICJUJĘ
[KTÓRE PODEJMIE ODBIORCA]

KORZYŚCI DLA
ODBIORCÓW
[JEDNA LUB DWIE]

PRZEZWYCIĘŻANIE OPORU

OCENIANIE

OPISYWANIE

KONTROLA

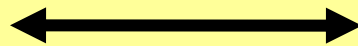
DIALOG

MANIPULACJA

UCZCIWOŚĆ

OBOJĘTNOŚĆ

EMPATIA

WYŻSZOŚĆ

PARTNERSTWO

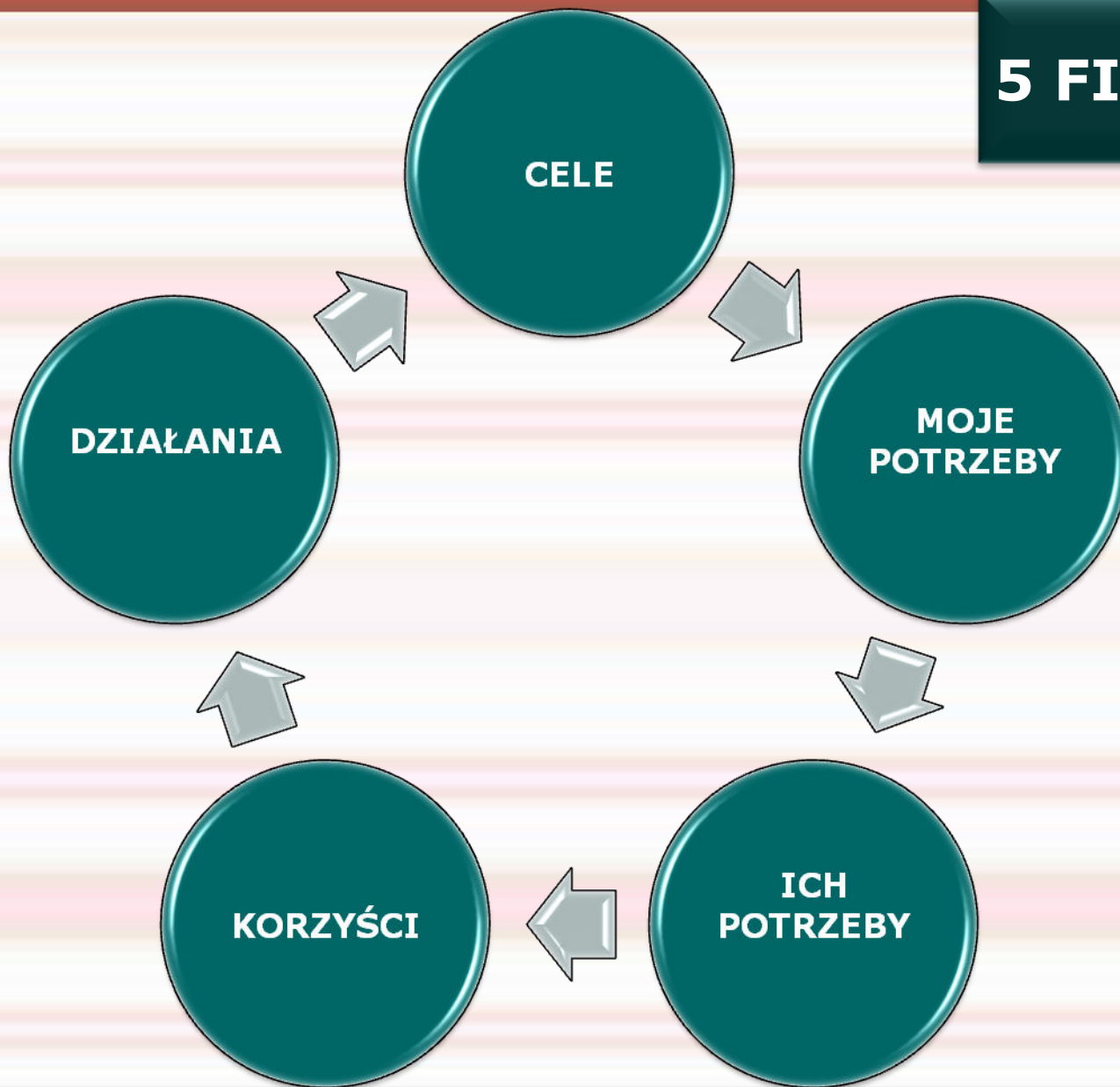
PEWNOŚĆ

ELASTYCZNOŚĆ

5 FILARÓW

ZACHOWANIA POWODUJĄCE OPÓR

- 1. Ocenianie bez faktów, osądzanie, wartościowanie**
- 2. Problem – dlaczego?**
- 3. Kontrola, wydawanie poleceń**
- 4. Manipulacja, aluzje**
- 5. Błąd – szukanie winnego i krytyka**
- 6. Wyższość**
- 7. Rola nieomylnego eksperta, nadmierna pewność**
- 8. Żarty, kpiny, szyderstwa**

ZACHOWANIA UŁATWIAJĄCE POROZUMIENIE

1. Opisywanie konkretnych zachowań i faktów
2. Problem – jak?
3. Dialog, orientacja na problem
4. Otwartość, uczciwe stawianie sprawy
5. Błąd – cenna informacja
6. Partnerstwo
7. Słuchanie, elastyczność

KOMUNIKAT „JA”

1. Czuję się .....(uczucia, emocje)

1. Kiedy Ty ..... (zachowanie, które mi nie odpowiada)

...PONIEWAŻ – konsekwencje lub fakty

1. Wolałbym .....(propozycja zmiany)

Np..: Czuję się lekceważony kiedy mi przerywasz i nie patrzysz na mnie, gdy mówię

...ponieważ pracujemy razem nad tą sprawą...

Wolałbym, abyś mnie wysłuchał do końca.

Konstruktywna krytyka – 1 –

- Zachowania – nie osobę**
- Konkretne zachowania**
- W „cztery oczy”**
- Możliwie szybko – nie kumuluj zarzutów**
- Krytykuj to, co można zmienić**
- Powiedz, jakiej zmiany oczekujesz**

Konstruktywna krytyka – Technika równoważenia informacji zwrotnych – 2 –

- **Opisz sytuację w kategoriach zachowania**
- **Poproś o opinię i wysłuchaj jej**
- **Jedna mocna strona**
- **Jeden obszar do rozwoju**
- **Uzgodnij rozwiązanie**

Schemat ustanawiania konstruktywnych relacji

Przeszłość lub teraźniejszość

1. Poinformuj o fakcie, który ci nie odpowiada
2. Powiedz o uczuciach z tym związanych

Przyszłość

3. Zaproponuj rozwiązanie
4. Powiedz, co wam da to rozwiązanie w przyszłości

COACHING

**OD HISTORII DO PRAKTYKI
MODEL EDUKACYJNY cz.2**

PIOTR WITULSKI

COACHING JAKO ...

- Możliwość rozwoju
- Budowanie relacji
- Wspieranie osiągnięcia ważnych celów życiowych
- Droga do przyszłości

FILARY SKUTECZNEGO COACHINGU

- Wyznaczanie realnych celów – koncentracja na dwóch, trzech aspektach funkcjonowania klienta
- Motywacja do realizacji wyznaczonych celów
- Relacja coach – klient oparta na szacunku i zaufaniu pozwalająca na otwartą komunikację
- Rozpoznawanie systemów wartości klienta poprzez stawianie pytań oraz zaangażowane i skupione słuchanie.

COACHING

- Coachowie wyznają wspólną filozofię i realizują wspólne cele.
- Coaching pomaga osobom i organizacjom rozwijać się szybciej i osiągać bardziej satysfakcjonujące rezultaty.
- Coaching skupia się na celach, które wybiera klient.
- Coaching jest dopasowany do indywidualnych potrzeb klienta.
- Coaching wyłania rozwiązania i strategie ze strony klienta.
- Coachowie dają świeże spojrzenie.
- Coaching pomaga klientom budować swoją naturalną moc.
- Coaching zaczyna się od założenia, że klient jest kreatywny i zasobny (ma potrzebne zdolności i umiejętności)
- Coaching zaczyna się od założenia, że klient pracuje, aby osiągnąć rezultaty, jakich oczekuje.
- Siła coachingu wynika z więzi pomiędzy coachem i klientem.

CZYM **NIE** JEST COACHING?

- Terapią
- Treningiem
- Mentoringiem
- Konsultingiem
- Doradztwem
- Nauczaniem

CZYM **NIE** JEST COACHING?

- **Terapią**, która koncentruje się na usuwaniu dysfunkcji, braków w relacji, skierowana jest na diagnozowaniu tego co z przeszłości ma wpływ na nasze aktualne zachowania
- **Treningiem** - trener w czasie szkolenia realizuje określony plan i cele, które są ustalone przed szkoleniem lub w trakcie szkolenia
- **Mentoringiem** – mentor służy swoim doświadczeniem, wspiera, podaje gotowe procedury, schematy działania
- **Konsultingiem** – konsultant diagnozuje problem, znajduje rozwiązania i podaje zalecenia, wskazówki.
- **Doradztwem** - rozumianym jako porady i poszukiwanie rozwiązań w obszarach, które powodują dyskomfort, niepokój
- **Nauczaniem** – strumień wiedzy idzie od nauczyciela do ucznia, nauczyciel posiada wiedzę, której nie ma uczeń.

TIMOTHY GALLWEY 'THE INNER GAME OF TENNIS' („TENIS: WEWNĘTRZNA GRA")

W latach 70 tych XX wieku Timothy Gallway dał początek dzisiejszemu rozumieniu coachingu wydając książkę „Tenis: wewnętrzna gra” („The Inner Game of Tennis”).

- Opracował on metodę poprawy wyników w sporcie, a następnie przeniósł ją do świata biznesu.
- "Wewnętrzna gra" (INNER GAME) to gra, którą człowiek toczy z samym sobą. Jest to dialog prowadzony z tą częścią osobowości, która nadmiernie myśli, analizuje czy z wewnętrznym krytykiem,
- Celem wewnętrznej gry jest pokonanie takich przeciwników jak: nerwowość, dekoncentracja czy brak wiary w siebie. Wygranie z „wewnętrznym przeciwnikiem następuje” poprzez zwiększenie osobistej efektywności i wydajności i identyfikację i usunięcie naszych własnych ograniczeń i słabości.

WYDAJNOŚĆ = POTENCJAŁ – ZAKŁÓCENIA

6W

6 W

1. **(Who?) Kto ?** - Kto jest związany z celem?
2. **(What?) Co?** - Co chcę osiągnąć?
3. **(Where?) Gdzie?** - Określ miejsce
4. **(When?) Kiedy?** - Określ przedział czasu, w którym cel ma zostać osiągnięty
5. **(Which?) Czym? Jak?** - Określ wymagania i ograniczenia związane z realizacją celu
6. **(Why?) Dlaczego?** - Określ przyczyny realizacji danego celu i korzyści płynące z osiągnięcia go.

PYTANIA KARTEZJAŃSKIE

- Co by się wydarzyło, gdybym osiągnął cel?
- Co by się nie wydarzyło, gdybym osiągnął cel?
- Co by się stało, gdybym nie osiągnął celu?
- Co by się nie wydarzyło, gdybym nie osiągnął celu?

DEBATA W COACHINGU

- 1.Cele**
- 2.Uczestnicy**
- 3.Drużyny**
- 4.Przewodniczący i sędziowie**
- 5.Elementy debaty**
- 6.Tezy i antytezy**

CELE NAUCZANIA DEBAT

Uczeń potrafi:

- ▲ samodzielnie opracowywać złożone zagadnienie,
- ▲ oddzielać opinie od faktów,
- ▲ przemawiać przekonująco i sprawnie,
- ▲ szanować poglądy innych.

UCZESTNICY DEBATY

- ▲ dwie trzyosobowe drużyny uczniów,
- ▲ przewodniczący,
- ▲ timekeeper (mierzący czas),
- ▲ sędziowie,
- ▲ publiczność.

DRUŻYNY

- ▲ A: afirmująca, broni postawionej tezy.
- ▲ N: negująca, odrzuca postawioną tezę.
- ▲ Każdy zespół składa się z trzech mówców: A1, A2, A3; N1, N2, N3.
- ▲ Każdy mówca ma ściśle określone zadania.

PRZEWODNICZĄCY I TIMEKEEPER

- ▲ Przewodniczący - prowadzi debatę i udziela głosu każdemu mówcy
- ▲ Timekeeper:
  - mierzy czas każdego przemówienia i przepytывania ,
  - pokazuje tabliczki z napisem „1 minuta” i „30 sekund” ,
  - informuje przemawiającego, ile czasu pozostało do końca mowy.

SĘDZIOWIE

zazwyczaj grono trzech osób
oceniających debatę

Jurorzy:

- ▲ notują przebieg debaty (tzw. *flow*),
- ▲ ogłaszają werdykt oraz go uzasadniają
- ▲ wypełniają protokoły debaty
(tzw. *ballot*).

PODSTAWOWE ELEMENTY DEBATY

- ▲ teza,
- ▲ definicje,
- ▲ kryterium,
- ▲ uzasadnienie tezy (przemówienia),
- ▲ przepytывanie (*cross examination*).

TEZA

- ▲ Temat debaty zapisany jest w formie oznajmienia.
- ▲ Teza musi być „wyważona”:
50% za i 50% przeciw,
np. W Polsce powinien obowiązywać podatek liniowy
- ▲ Strona A lub N przypada zespołowi w drodze losowania.

UZASADNIENIE TEZY

- ▲ Oparte kolejno na: kryterium, linii argumentacji, dowodach.
- ▲ Drużyny uzasadniają tezę opierając się na tych samych kryteriach, lecz odwołują się do różnych argumentów i dowodów.

Np. Obie drużyny opowiadają się za wzrostem gospodarczym, lecz tylko pierwsza z nich łączy go z wprowadzeniem podatku liniowego.

CELE PRZEPYTYWANIA

- ▲ wyjaśnienie argumentów,
np. Na jakiej podstawie opieracie to przekonanie, że podatek będzie motywował ludzi przedsiębiorczych?
- ▲ zmuszenie oponentów do zajęcia określonego stanowiska,
np. W którym roku, waszym zdaniem, należy wprowadzić podatek liniowy w Polsce?
- ▲ wykazać błędy w argumentacji przeciwnika,
np. Z jednej strony mówicie, że wzrost gospodarczy w Rosji nie ma związku z wprowadzeniem podatku liniowego, a z drugiej twierdzicie, że od momentu zastosowania go poprawiła się ściągalność – czy to nie jest sprzeczne?

- Jak realizować
- **DEBATY OKSFORDZKIE?**
  - **/Uwagi i wskazówki/**

POWOŁANIE

-MARSZAŁKA

DEBATY

-SEKRETARZA DEBATY

ZASADY DEBATY

- debata ogniskuje wokół jednozdaniowego hasła-tezy
- mówcy propozycji i opozycji zabierają głos na przemian
- każdy mówca ma maksymalnie pięć minut na przemówienie
- debatę zaczyna mówca propozycji, kończy mówca opozycji

ZASADY DEBATY

- po każdej rundzie (tj. przemówieniu mówcy propozycji i opozycji) prawo do głosu przysługuje publiczności
- osoba, która chce zadać pytanie, podnosi rękę i wstaje- wówczas marszałek debaty udziela jej głosu

ZASADY DEBATY

MARSZAŁEK:

- jest gospodarzem debaty
- obwieszcza początek i koniec dyskusji
- zarządza głosowanie
- udziela głosu
- ma prawo odebrać głos każdemu mówcy oraz-
w wypadku szczególnym- wyprosić z sali osobę zachowującą się niewłaściwie

ZASADY DEBATY

SEKRETARZ:

- informuje mówców- za pomocą przygotowanych kartek- o czasie, jaki pozostał do końca wystąpienia
- przeprowadza głosowanie i przelicza głosy

ZASADY DEBATY

GŁOSOWANIE

Głosowanie zostanie przeprowadzone poprzez zmianę miejsc wśród publiczności propozycji i opozycji przez te osoby, które w trakcie dyskusji zmieniły swoje zdanie co do poparcia postawionej tezy.

TEZA DEBATY:

Samorząd Uczniowski powinien mieć nieograniczoną możliwość inicjatywy i podejmowania kreatywnych działań przy marginalnej roli opiekuna.

MÓWCY

STRONA:

OPOZYCJA:

PODSUMOWANIE

□ ZA i PRZECIW

□ UZGODNIENIE
STANOWISK-
odczytanie tekstu

Bibliografia-DEBATE:

1. Brudnik E., Moszyńska A., Owczarek E., Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Zakład wydawniczy SFS, Kielce 2000.
2. Brzezińska A. , Edukacja przez aktywne uczestnictwo. "Edukacja i dialog", nr 9 1994.
3. Dłużniewski B. , Metody aktywizujące w doskonaleniu zawodowym . WSiP, Warszawa 1971.
4. Głowacki S., Metoda projektów jako narzędzie integracji. WOM , Kielce 1999.
5. Krzyżewska J., Aktywizujące metody i techniki w edukacji. Suwałki 2000.
6. Kupisiewicz Cz., Podstawy dydaktyki ogólnej. Polska Oficyna Wydawnicza "BGW", Warszawa 1996.
7. Nalaskowski S., Metody nauczania. Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 1998.
8. Rau K., Ziętkiewicz E., Jak aktywizować uczniów. G&P Oficyna Wydawnicza, Poznań 1999.
9. Szlosek F., Wstęp do dydaktyki przedmiotów zawodowych. WSI, Radom 1995.